

Delegacja Polska w Berlinie.

Ala
Komisja Wojskowa.

Berlin, dnia 13. sierpnia 1919.

1291/53.

W krótkości podam przebieg dotychczasowej czynności delegacji.

Po konferencji odbytej z przedstawicielami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu przybyła delegacja polska do Berlina 10.b.m. o 10-ej w nocy.

Następnego dnia odbyło się przedpołudniem posiedzenie delegatów [podsekretarz stanu Dr. Wróblewski, poseł Korfanty, poseł Diamand, ~~poseł Łaszczyński~~ p. poseł Łaszczyński ~~poseł Łaszczyński~~ major Starzewski] - w sprawie rozdzielenia czynności poszczególnych delegatów, jako też w sprawie zasadniczej kwestji t.j. terminu, od którego traktat pokojowy wchodzi w życie między Polską a Niemcami.

Artykuł 440. traktatu pokojowego przewiduje, że pierwszy protokół złożenia ratyfikacji będzie spisany natychmiast po ratyfikacji traktatu przez Niemcy z jednej strony i przez trzy z pośród głównych mocarstw sprzymierzonych i stowarzyszonych z drugiej strony. Od daty tego pierwszego protokołu traktat nabierze mocy obowiązującej między wysokimi układającymi się stronami, które go w ten sposób będą ratyfikowały. Dla obliczenia wszystkich terminów przewidzianych przez niniejszy traktat ta data będzie uważaną za datę od której traktat ma moc obowiązującą.

Pod wszelkimi innymi względami traktat będzie zobowiązywał każde mocarstwo od chwili złożenia przez nie ratyfikacji.

Otóż ten ostatni ustęp jest dla Polski pod względem przyjęcia Prus Zachodnich dla których osobny termin [15 dniowy] w traktacie nie jest przewidziany, miarodajny.

Delegacja nasza stanęła zatem na stanowisku, że

z chwilą, gdy rząd niemiecki i rząd polski złożą noty ratyfikacyjne w Paryżu postanowienia traktatowe, dla których niema przewidzianych szczegółowych terminów prawomocnych wchodzą między Polską a Niemcami natychmiast w życie.

Dotyczy to też przejęcia Prus Zachodnich. Generał Dupont, z którym odbyłem konferencję przyrzekł poprzeć to nasze stanowisko jako też zatelegrafować do Paryża o powiadomienie, czy Niemcy już złożyli oficjalnie notę ratyfikacyjną.

Notę ratyfikacyjną rządu polskiego ma w tych dniach p. prezydent Paderewski zawieźć do Paryża.

Niemcy staną przypuszczalnie na stanowisku, że traktat pokojowy nie wejdzie w życie i pod względem spraw dotyczących li tylko Polski i Niemiec aż do tego momentu, kiedy traktat nie zostanie ratyfikowany nie tylko przez Niemcy i Polskę, lecz także przez 3 z pośród głównych mocarstw sprzymierzonych.

Zasadniczą tą kwestję uda się może rozstrzygnąć na naszą korzyść przy poparciu komisji koalicyjnej, jako też drogą rekompensat. Niemcom bowiem rozchodzi się głównie o to, by uzyskać od Polski zżagodzenie postanowienia traktatu według którego Polsce przysługuje prawo konfiskacji majątków niemieckich kolonistów przybyłych na terytorjum, które mają być Polsce odstąpione, po 1. styczniu 1908.

Po południu tego samego dnia odbyło się oficjalne przedstawienie wszystkich członków delegacji w gmachu Pruskiej Izby Panów. Delegacja niemiecka składała się ze 115 członków. Przewodniczył za strony niemieckiej całemu zgromadzeniu p. Haniel, który swego czasu brał również udział w konferencjach Paryżkich. Po przemówieniu p. Haniela w języku niemieckim odpowiedział z naszej strony podsekretarz stanu p. Wróblewski w języku polskim i francuskim. Następnie przemawiał w zastępstwie generała Dupont generał włoski i jeden z oficerów francuskich. Ułożono też następnie posiedzenie niemiecko-polskie samych delegatów na 12. b. m. przedpołudniem. Na posiedzeniu tem - bez udziału Koalicji - umawiano sprawę podziału pracy i ilości komisji.

Popołudniu odbyło się zgromadzenie całej delegacji polskiej.
Na tym posiedzeniu delegację, złożoną 45 członków podzielono
na cztery główne komisje, a to

I. Prawo państwową z podkomisjami

a. Podkomisja spraw wojskowych

przewodniczący z polskiej strony Mjr. Stańczowski,

" " " niem. " Mjr. Michaelis,

członkowie polacy

pułkownik marynarki Swirski,

podpułkownik Brzozowski,

kapitan Kapiński

kapitan Piarsonko,

kapitan Tromowicz,

mjr. Wsacny,

kapitan Kwieciński,

kapitan Celechowski, oraz

podsekretarz stanu Wróblewski i

poseł Łaszowski ze strony cywilnej

b. Podkomisja spraw polityczno-administracyjnych.

przewodniczący ze strony polskiej p. podsekretarz stanu
Wróblewski,

" " " " niemieckiej Dyb. Simson

członek ze strony wojskowej kap. Piarsonko.

c. Podkomisja dla spraw sądowych.

przewodniczący ze strony polskiej p. Łaszowski,

" " " " niem. Eks. Hugo

d. Podkomisja dla spraw szkolnych i wyznaniowych.

przewodniczący ze strony polskiej p. Olaszewski,

" " " " niem. hr. Lerchenfeld.

e. Podkomisja dla ubezpieczeń socjalnych.

przewodniczący ze strony polskiej posek Diamand,

"

f. Podkomisja dla spraw dóbr i lasów państwowych, i spraw kolonizacji niemieckiej.

przewodniczący ze strony polskiej p. Pęczyński

II. Komisja dla spraw dotyczących internowanych, spraw robotników, kwestja wychodźców.

przewodniczący ze strony polskiej posek Korfanty,

III. Komisja dla importu, eksportu, tranzytu, sprawy komunikacyjne obrót handlowy.

przewodniczący ze strony polskiej posek Diamand

członek ze strony wojskowej generał Borowski,
pułkownik Swirski.

IV. Komisja finansowo-likwidacyjna.

Przekazanie administracji skarbowej, podatki, sprawy walutowe.

przewodniczący posek Korfanty.

Jutro wyśle sprawozdanie z pierwszej konferencji, mającej się odbyć dzisiaj popołudniu przy udziale przedstawicieli Koalicji. Przemowy zasadniczo w języku francuskim, może być używany również język niemiecki i polski.

~~xxx~~ Otrzymuję adjutantura generalna szef sztabu, oddział III i oddział II Naczelnego Dowództwa, Minister spraw wojskowych, I. i II. Wiceminister spraw wojskowych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 1291/53 dnia 24 / X 1919 r.

zał. Wydział

